HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יש חולץ לאחותו מספק. לע״פ שהיא מחמת עשרה נשים הפוטרות צרותיהן וכן לבתו ולמו: **לאמו ואשה אחרת.** שילדו שני זכרים במחבא וכן זכריס במחבא והוא ר׳ מהן ולהן שני זכרים ולמין כגון רחל מאם יעקב שהיה לה יוסף ממנו ומנה מאם רחובן שהיה לה מלרון ממנו וחזרו וילדו שני זכריס במחבא ומתו יעקב ורחובן ובא יוסף בנה של רחל ונשא אחרת נשא את מלרון וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של חנה שהוא אחי מלרון וחנה לפני בנה של רחל שהוא אחי יוסף ומתוך שאין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חליצה משניהן נמלא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק: ר״ג **לאחותו מספק ילד לאמו ואשה אחרת שילדו שני זכרים במחבא ומתו בלא בנים חולץ לשתיהן נמלא חולץ לאחותו מספק לבתו מספק ביצד אשתו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן ונשאום ומתו בלא בנים זה חולץ לבתו מספק וזה חולץ לבתו מספק תניא** [ב] היה ר״מ אומר איש ואשה פעמים שמולידין חמש אומות ביצד ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק ולהן שני בנים ונתגייר אחד מהן נמלא אחד גר ואחד עובד כוכבים הטבילן לשם עבדות ונזקקו זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד שחרר את השפחה ובא עליה העבד הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר שחרר שניהם והשיאן זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר וישראל מאי קמ״ל [ג] עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ת״ר [ד] יש מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה ביצד ישראל לקח עבד ושפחה מן השוק ולהם בן ושחרר את השפחה ונשאה ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמלא זה מוכר את אביו להגבות כתובתה מאי קא משמע לן כולה רבי מאיר היא ועבדא מטלטלי [ה] ומטלטלי משתעבדי לכתובה ואיבעית אימא הא קמשמע לן [ו] עבדא במקרקע דמי: **מתני׳** [ז] **האשה שנתערב ולדה בולד כלתה הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו בני הכלה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אחי אביו בני הזקנה או חולצין או מייבמין שספק אשת אחיו ואשת בן אחיו** [ח] **מתו הכשרים התערובות לבני הזקנה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו לבני הכלה אחד חולץ ואחד מייבם** [ט] **כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה הרי אלו אוכלים בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן ואינן**

תנו רבנן [ו] יש חולץ לאמו מספק לאחותו מספק לבתו מספק ביצד אמו ואשה אחרת ולהן שני זכרים וחזרו וילדו שני זכרים במחבא ובא בנה של זו ונשא אמו של זה ובנה של זו נשא אמו של זה ומתו בלא בנים זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק לאחותו מספק ביצד אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן ונשאום ומתו בלא בנים זה חולץ לבתו מספק וזה חולץ לבתו מספק תניא [ב] היה ר״מ אומר איש ואשה פעמים שמולידין חמש אומות ביצד ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק ולהן שני בנים ונתגייר אחד מהן נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים הטבילן לשם עבדות ונזקקו זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד שחרר את השפחה ובא עליה העבד הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר שחרר שניהם והשיאן זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר וישראל מאי קמ״ל [ג] עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ת״ר [ד] יש מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה ביצד ישראל לקח עבד ושפחה מן השוק ולהם בן ושחרר את השפחה ונשאה ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמצא זה מוכר את אביו להגבות אמו כתובתה מאי קא משמע לן כולה רבי מאיר היא ועבדא מטלטלי [ה] ומטלטלי משתעבדי לכתובה ואיבעית אימא הא קמשמע לן [ו] עבדא במקרקע דמי: **מתני׳** [ז] **האשה שנתערב ולדה בולד כלתה הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו בני הכלה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אחי אביו בני הזקנה או חולצין או מייבמין שספק אשת אחיו ואשת בן אחיו** [ח] **מתו הכשרים התערובות לבני הזקנה חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו לבני הכלה אחד חולץ ואחד מייבם** [ט] **כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה הרי אלו אוכלים בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן ואינן**

כתב כל **נכסיו לבנה כו׳.** נסמוך מוקי לה כר״מ דאמר מטלטלי משתעבדי לכתובה תימה לר״מ דכתב לוכתא משמע דמייניה פליגי דהאומר בקדושין (דף סה:) גבי פנים שנאו ממדינת הים וחבילה עמהן כו׳ דקאמר משמע גופה כתובתה מן החבילה ומוקי לה כר״מ וכן בנדרים (דף סה:) גבי אפילו אמה מוכר שער לאמה חייב אינו לה כתובה אמע מינה מטלטלי משתעבדי לכתובה והא עיקר פלוגתייהו דהתם שנפלו (כתובות ד׳ פ: ושם) גבי הניח אחיו מעות כו׳ דפליגי התם ר״מ ורבנן אי משתעבדי לכתובה או לא משמע דמייתי פליגי אבל מינה מודו רבנן דמשתעבדי כמו בגבעל תוב דאפילו מגלימא דעל כתפיה ואר״ת דיבש במקום אחיו קאי והוי כמיניה אבל מיתמי אפילו רבי מאיר מודה דלא משתעבדי וכן נראה לר״י דאי לר״מ מיתמי נמי אית ליה דמשתעבדי ג׳׳כ סברת ר״מ הפוכה מדרבנן דלרבנן כתובה גרועה מב״ח דמטלטלי לא משתעבדי לכתובה אפי׳ מיניה וב״ח אפי׳ מגלימא דעל כתפיה ולר״מ עדיפא דאפילו מטלטלי דיתמי משתעבדי לה ולב״ח לא משתעבדי אלא ולאי לר״ע מטלטלי דיתמי לא משתעבדי לכתובה ומיהו קשה להכא משמע דמטלטלי דמתנה משתעבדי לר״מ ומתנה אלימא מיתמי דשטרא שמין בו אחריות לא גבי ממקבל מתנה כדמשמע בפ״ק דב״מ (דף יב:) דתנן מנה שטר שמין בו אחריות נכסיס יחזיר ולא חייבין שמא יעשה קנונית על מקבל מתנה ואילו מיתמי אפי׳ מלוה על פה קי״ל (ב״ב דף קעו.) דגבי ואר״י דהכא במתנת ס״מ מייתי דגרועה כגון יורשה אבל ממתנת בריא לא גבינן וכן משמע בית נוחלין דקאמר מה יורשה דאורייתא אלמנתו מוזנת מנכסיו מתנת ס״מ דרבנן לא כ״ש ולפי מה שתקנו דגובה אפילו לכתובתה ממטלטלי דיתמי כ״ש דגבינן ממטלטלי דמתנת ס״מ אבל ממתנת בריא דעדיפא לא תקינו שתגבה:

מני ר׳ מאיר היא דאמר מטלטלי משתעבדי לכתובה. לע״ג דבכל דוכתא ממרינן הוקשו עבדים לקרקעות הכא יש לחוש שמא כמטלטלי [ז] דלא סמכה דעתה עליוויהו לפי שמתים ונזדמים ולישנא דחשיב להו מקרקעי סבר דסמכה דעתה עליוויהו כמו קרקעות:

ספק אשת אחיו ואשת בן אחיו. ממרי בירושלמי זאת אומרת מותר לאדם ליפע אשת בן אחיו פי׳ לע״פ שיכול לבא לידי ביטול מצות יבמין אם ימות ותפול לפני ט) האחין אפ״ה מותר מכאן יכול להיות רשות לפירוש ריב״ן אפי׳ בהבא על יבמתו (לעיל סב:) והטוענת את אחותו דוקא את אחותו אבל את אחיו אין עושה כ״כ מלוה למבטל מצות יבמין: ואין

מסורת הש״ס

ו) [תוספתא פי״ב], ב) [תוספ׳ קדושין פ״ב ע״ב], ג) [לעיל סח: סט. קדושין ט.], ד) [תוספתא קדושין פ״ב], ה) [כתובות פו: קדושין סה:], ו) [ניטין לט. ב״ק יב. ב״ב סח. קג.], ז) ניטין מב: [תמורה ח.], ח) [ויקרא כה], ט) ל״ל אחיו, י) [ועי׳ ריטב״א וסוס׳ לעיל סב: ד״ה והטוענת].

גליון הש״ס

תום׳ ד״ה מני ובו׳. דלא סבכה דעתה ובו׳. וכ״כ הרמב״ם פ״ב ה׳ קכח ע״ש ד״ה וכ״כ:

מוסף רש״י

ומטלטלי משתעבדי לכתובה. וי״מ היא דאמר בפרקא כתובות בהאשה שנפלו לה נכסים (פ:) גבי אומרת יבמ שכתובתה על נכסי בעלה הרמתון הניח אחיו מעות ילקח בהם קרקע והוא מוכל פירות, אלמא מעות משתעבדי לכתובה (קדושין סה:). **כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה.** ואין יודע מי זה כהן ומי זה העבד (תמורה ח.). **הרי אלו אוכלין בתרומה.** שיחס ממה נפשך דמד כהן ומד עבד כהן (ג׳יטין מב:).

עין משפט נר מצוה

יש א מיי׳ פ״ח מהל׳ טוען ס״ד טוש״ע אה״ע סי׳ קעו סעי׳ ה: **כ** ב מיי׳ שם סל׳ ה טוש״ע שם סעי׳ ו:

תום׳ חד מקמאי

ת״ר יש מוכר את אביו להגבות [אמו] כתובתה כיצד ישראל שלקח [עבד] ושפחה מן השוק ולהן בן ושחרר השפחה ונשאה ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמצא זה מוכר אביו לגבות כתובתה. וכולה ר״מ היא והא קמ״ל מטלטלין משתעבדי לכתובה איבעית אימא הא קמ״ל דעבדים כמקרקעי דמי. הא מתני׳ דלא כהלכתא היא דקי״ל הלכה ט) אין גובין מן העבדים. מיהו גמרי׳ מינה דמתנת שכ״מ במטלטלין כירוש׳ שויוה רבנן וב״ח גובה מהן לפי תקנת הגאונים שתקנו לגבות לב״ח ממטלטלין דיתמי ולא י) במתנת ש״מ דין מתנת בריא לו שלא יהא ב״ח גובה ממנה כדקי״ל עשה שורו אפותיקי ומכרו אין ב״ח גובה הימנו. דהא ודאי (גובה) [כתב] כל נכסיו לבנה ודאי מתנת ש״מ הוא דאי הויא מתנת בריא לר״מ דאמר מטלטלין משתעבדי לכתובה היכי גבינן כתובה ממטלטלין לבתר דיהבינהו [במתנה] דהא אפי׳ באפותיקי קי״ל ג) עשה שורו אפותיקי אין בעל חוב יכול לגבות הימנו אלא לאו ש״מ מתנת שכ״מ היא וש״מ דכירושה שויוה רבנן למיגבה מינה לב״ח וכשעשה לה אפותיקי נמי לא מצית מוקמת לה דא״כ אפי׳ לרבנן נמי דאמ׳ מטלטלין לא משתעבדי לכתובה מוכר את אביו לגבות כתובתה. ואיכא לדחוקי לר״מ דאמר מטלטלין משתעבדי לכתובה אפי׳ מיתמי כדאיתא בפ׳ האשה שנפלו לה נכסים הני נמי משתעבדי מן הלקוחות:

ט) כן גירסת הר״ח (קכח) ור״ן סבר דאין נוהגין מן העבדים. י) ל״ל ולא הוי כמתנת בריא דאפי׳ היכי כמתנת בריא לא היה ב״ח גובה ממנה וכו׳. ג) ל״ע דהא הכא בעבד מיירי ועבד אין מהני אפותיקי וכמצואר שם וכ״כ רבינו עלמו בסמוך דלא מהני לאוקמי שעשה לה אפותיקי דאפ״ה אפילו לרבנן נמי.